

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. FRANCISY LAJOS.
Társzerkesztő:
Dr. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér.
Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

A tábor magaslatairól.

A magyar katolicizmusnak hadereje az ország fővárosában táborba gyűlt össze, hogy fejlessze és tökéletesítse szervezetét nem támadó, hanem oltalmazó és védő hadviselésre.

A tábor magaslatain a vezérek állottak, a püspöki kar tagjai és a világi értelmiségnek az a sok előkelősége, a kiktől oktató és buzdító beszédek, irányjelző és lelkesítő szövegeket hallottunk.

Egy közös eszmében találkoznak mind ezek a jeles szónoklatok, melyet gróf *Apponyi* Albert fejezett ki legnyomatékosabban, midőn az ifjúsághoz intézett gyönyörű beszédében a következőket mondotta:

„Azok az áramlatok, melyek a keresztény világnézet ellen irtó háborút folytatnak, óvatosabban bár, de félreismertethetetlenül a nemzeti érzést is gyengíteni, végelemzésben kipusztítani iparkodnak. Természetes ez, mert a nemzeti gondolat fölényének elismerése, a tisztán egyéni boldogulás önmagában teljesen jogosult vágyának alárendelése a nemzeti boldogulás követelményei alá, ép úgy ellenkezik az »Én« azon gögös imádásával, mely a destruktív világnézetek magva, a mint ellenkezik azzal a keresztény önmeg-

tagadás és a katolikus hitbeli engedelmesség.»

A gögös »Én«, az egoizmus sivár rendszere folytat ma pusztító harcot úgy a kereszténység s ennek legteljesebb kifejezése a katolikus egyház ellen, mint *nemzeti létünk alaperő* ellen is. A szabadkőművesség, a szabadgondolkodók szervezetei, a Társadalomtudományi Társaság emberei, a socialdemokraciának összes csapatai kifejezetten és közvetlenül; míg mások, a különféle név alatt szereplő *liberális* politikusok, írók, tudósok, sociológusok közvetve és részben talán akaratlanul, vagy legalább öntudatlanul törnek úgy a keresztény, mint a magyar nemzeti állameszme ellen.

Az »Én« kultuszát, az egyéni önzést tulajdonképpen a liberalizmus zúditotta rá a hazai közéletre és társadalomra. Az egyéni érvényesülés korlátlan vágya a liberalizmusnak egyik alappillére, a mely nélkül ez a rendszer egy napig sem lenne képes életet folytatni. Egyének és érdekcsoportok állanak lesben az ország közjavainál és várják, hogy a hatalom ezekből a javakból nekik minél bővebb részt juttasson. És meg is kapják, a mit várnak, mert az a hatalom, mely rájuk támaszkodik, nagyon jól tudja, hogy az egyéni vágyak kielégítése nélkül a magukat li-

berálisnak valló emberek részéről támogatásra nem számíthat.

El is vannak igen jól látva a liberalizmus korifeusai. Jó hivatal, nagy nyugdíj, e mellett képviselőség, pénzügyintézetknél bő részesedés, tekintélyes mellékjövedelmek biztosítása, államilag támogatott vállalatok, közmunkálatok elnyerése, a hatalom kegyétől függő megszámlálhatatlan sok előny, a melyek mind a rendszer embereinek ölébe hullanak, olyan bér, melyért érdemes a hatalom szekereit tolni.

A míg egyesek így dúskálnak az ország közjavaiban, addig a nemzetet fenntartó erő napról-napra fogy, az ország alapfalait alkotó anyagi és erkölcsi tényezők feltartóztatlanul hanyatlanak, gyengülnek.

Minő lélekkel szavalhatnak a magyar faj supremáciájáról azok, a kik tétlenül nézik a magyar úri és paraszbtirtoknak idegen kezekre való siklását, a magyar ifjúság számbeli inferioritását az értelmi pályákon, úgyszólván teljes kiszorulását egyes közgazdasági pályákról, a hitet és erkölcsöt támadó és gyalázó, a vallásos érzést becsmérő és gúnyoló sajtó terjedését, aknamunkáját, a mely sajtó a liberális magyar értelmiség köreiből találja meg anyagi és erkölcsi támogatóit.

A magyar faj supremáciáját csak a

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCAJA.

Zorkámnak.

Irtta: **Petrovity Nyegos Miklós.**
(Nikita Montenegro cárja.)

*Nem mind arany, ami fénglik,
És a trón nem heverő hely!
Út azon is boldogtalan
— Kicsi lányom, hidd el, hidd el!*

*Korona is, bármi fényes —
Törísből van sokszor fonva.
Elégedett, boldog királyt
Nem ismer ám, csak a monda!*

*Am a kicsi kunyhóban is
A boldogság lakik véled,
Ha dolgozol, esőndben titkon,
Tisztességben s — Istent féled.*

Fordította: **Szászy István.**

A Kopolya.

Apostag faluban, mintegy 200 lépésnyire a Dunától, van egy kis tó, Kopolyának hívják. Az egyik fele mély, a másik fele sekély, hogy kenderáztatónak használják. Azaz csak használták, mert biz' ott réges-régen se hire, se hamva a kenderáztatásnak.

A jámbor apostagiak, ha arra mennek, keresztet vetnek és úgy mennek tovább.

Gyönyörű virágos rét veszi körül a kis áztatót és tavat. De Isten irgalmazzon annak, aki nem ismeri a mélységet és bemelegszik. Az bizony ott vész.

A tó partján annyi a kék katáng, hogy a járó-kelő akaratlanul is a földre, majd az égre néz, hisz' a virág színe vetekedik az ég azurjával.

Csodálatos, hogy a gyermekek, bár az egész faluban nincs oly sok és szép virág, mint a Kopolya körül, mégis inkább beérik a kamillával, szarkalábbal, vadrezedával, mintsem a tó mellé merészkedjenek. S ha egyiket-másikat mégis odébb csábítja a vakító kékség, a többiek hamar visszahúzzák, ijedten, suttogva marasztalják, mintha még csak az említése is vészt hozna.

— Ne menj oda, mert jön a kenderhaju asszony, elvisz magával!

Azt hiszem, kis pajtásaim, szeretitek a regéket. Hadd mondok el a Kopolya regéjét, tán ti is oly szívesen hallgatjátok meg, mint amilyen jó szívvvel mesélte azt nekem az öreg Erzsók néni.

Sok, sok esztendőve' azelőtt, — kezdte Erzsók néni — nagy kendőtermelő falu vót Apostag. A merre csak a szöm nízött, szép sárguló kendőfődeket lehetett látnya.

Mos mán azoknak helyen szőlők és gyümölcsös kertők vannak. A legeslegsőbb kendő mégis csak az én gazd'uram, Kalmár Péter föld-jin termött.

Vót is neki mit a tejbő aprítani. Gyűlt-gyűlt a garas a ládafiába. De mi haszna? Ijja-fijja se vót szöginynek. Dej'szen ezön se köllött soká törni a fejét. Magátu' gyűtt a mögöddás.

Ippog abban az időtájban tért a másvilagra Bodnár, a falu takácsa, magára hagyva egyetlen cselédjét, Lenkét. Lányául fogadta az én áldott jó gazdám — Isten nyugosztá'ja szögényt — mert biz' alig egy félesztendő után őtet is magához szölitotta a Teremtő.

Másod izbe' lött most mán árva a kis Lenke. Szép gyereök vót az Istenadta! Szösözke a haja, buzavirág a szöme. Körülbélül tizenegy éves vót a lelköm, a mikor észre vettöm, hogy naprúnapra szomorúbb, sápadtabb lött, oszt mindig a Kopolyát kerülgette. Hiába intöttem, hogy hát ne mászká'jon arra, mert hisz a ki nem tudja a járását, ne is próbá'kozzék arra, mer „kukk“ az nem sok, de még annyit se mon'hat és ottvész.

nemzet véreből származó emberek értelmi és gazdasági túlsúlya biztosítja. A kétszer-kettő négy világosságával áll előttünk az a tétel, hogy nem tarthatja fenn az uralmát, hegemoniáját az a nemzet, a melynek fiai szegények, tudatlanok, erkölcsükben és nemzeti érzésükben ingadozó, vagy éppen megromlottak. Egyeseknek anyagi jóléte, előmenetele a közpályákon, egy-két ezer embernek a boldogulása még nem teszi az államfentartó nemzetet sem gazdaggá, sem erőssé.

Körülbelül negyven év óta uralkodik a liberalizmus az ország felett, és ki állíthatja, hogy a nemzet nagy zömét az anyagi és az erkölcsi megerősödés virányaire vezette?

A magyar faj supremáciája korántsem zárja ki az országban lakó nemzetiségek prosperálását. Sőt ez a kettő mindig együtt jár. A mikor a magyar faj értelmileg és vagyoniilag is fölényt gyakorolt az országban, virult a nemzetiségek gazdasági és szellemi élete is, csak mióta a magyar faj alászállani kezd, azóta elkezdtek a vagyoni nyomorúság viszonyai a nemzetiségeknél, a melyek ennek következtében partikuláris, a magyar faj utjaitól eltérő törekvésekben keresik boldogulásukat.

A magyar keresztény politika szeges ellentétben áll a liberalizmussal. Addig nem beszélhetünk igazi nemzeti politikáról, a míg keresztény alapra nem helyezkedünk.

A X. katolikus nagygyűlésen egyesült táborunk magaslatairól, ez az eszme új fényben világít felénk.

Az első munkásházák Nyitra megyében. A munkásházáról szóló törvény egy fontos szociális érdeknek az előmozdítására van hivatva. Munkásházák épülnek ott, a hol legalább 10 munkáscsalád összeáll s a községi képviselőtestülethez munkásházák építése iránt kérvényt intéz. Az összeálló családok rendszerint szegény

emberek, a kik a saját erejükből ezt az ügyet nem képesek nyélbe ütni, azért a községi képviselőtestületnek kell szavatolnia azért a kölcsönért, melyet az építendő házakra felvesznek.

A községi képviselőtestület többnyire munkaadókból áll, a kiknek nem lesz kedvük a munkásokért kezességet vállalni, ha a viszony a munkások és a munkaadók között nem békés, nem egyetértő. A hol a munkásnép valamely lázító, vagy izgató ember után indul, ott a képviselőtestületben nem lesz meg a hajlandóság a munkásosztály ezen ügyének felkarolására. Ez az üdvös törvény ennélfogva hathatós tényezője a társadalmi békének és egyetértésnek. És ez a vonatkozása a törvénynek még fontosabb, mint az a másik, melyet a törvény szintén kontemplál, t. i. a közegészségügynek és a vagyoni jólétnek az érdeke.

Nyitra megye sokáig semmit sem tett ezen törvény intencióinak megvalósítására. Midőn először tárgyalatott a munkásházák ügye a törvényhatósági bizottságban, azzal tértek napirendre felette, hogy nincs még kipróbálva a törvény gyakorlati életrevalósága. Hát ez a próba már megtörtént és gyakorlati eredmények alakjában áll előttünk. Zentán, Miskolczon, de különösen Békés megyében olyan nagy számban épültek munkásházák, hogy a jelen ősz folyamán már mintegy 25 ezer ember vonulhatott be a saját kis házába, olyan munkások és munkáscsaládok, a kiknek a házépítésre alig volt 50—60 koronájuk, sőt még annyi sem.

Végre az ez évi őszi közgyűlésen, f. hó 9-én Nyitra megye ha nem is tett kezdeményező lépéseket a munkásházák ügyében, de legalább erkölcsi támogatásban részesített egy községet, *Tótmegyert*, jóváhagyván azt a határozatot, melyben a községi képviselőtestület kimondotta, hogy gazdasági munkásházák építésére 18,000 korona kölcsönt vesz fel, melynek anuitásához a földművelésügyi minisztérium 2%-kal járul hozzá.

A kezdet tehát a munkásházákra szóló törvény végrehajtására Nyitra megyében is már meg van, a további lépések nagy mérvben függenek a hatóságok érdeklődése és jóakarattól, de függ a nép vezetőinek szociális érzékétől is, a a kik Nyitra megyét is beépíthetik munkásházákkal, ha szívükön fogják viselni az ügyet és annak fontosságát a községi képviselőtestületekkel is megértetik.

Ez nem lesz nehéz, mert a községi képviselőtestületek húzódoznak ugyan minden újabb teherrel, a mi természetes is, de erkölcsi támogatást készséggel adnak a községbelieknek. Itt pedig csak arról van szó.

oda menni. De azóta nem gyűtt e'. Nem is gyűn. Ugye Erzsók néném, ugye nem?

Ugye sirt a lelköm, hogy maj' mög szakadt a szívem bánatába', — folytatta a „falu bölcsé” bőbeszédűen — mert hisz' nem segíthetem rajt'. Pedig mögvót mindőne, a mit csak a szöme-szája kívánt. Hiába. Ehure sápadt. Mán csak az árnyéka vót itt.

Egyszó mikön kendőráztatás után hazafele ballagtunk, mögáll a kis Lenke, hallgatódzik, fősikolt: „A kendőrhaju asszony!” oszt szalad vissza. Mi is hátra néztünk, de nem láttunk egyebet, mint egy pár szél olyan kék virágot a Kopolya mély felinél, mint a milyen azelőtt nem vót ott soha. De ő mán akkor ott vót, utána nyult, le akarta szakajtani, de mögcsuszott a lába... és mire mi odaértünk, már nem láttunk sehunn, csak a víz bugyboréko't hangosan, mintha a' is mondogatná: „Vót nincs! Vót nincs!” A kis árva mán akkor lönt játszott a többi gyerekké'.

Másnap aztán tele vót a Kopolya környéke szép kék virággal, melynek színe vetekedik a végtelen égbolt azurjával.

Wittmann Ilus.

Polgármester választás.

Két hónapnál tovább tartó választási mozgalom után Nyitra város f. hó 14-én végre megválasztotta az új polgármestert *Tóth Lajos* nyug. főszolgabíró személyében, a ki győzött ebben a küzdelemben, mert mögötte állott a hatalom azzal az egész apparátussal, melyet a választási harcokból jól ismerünk.

A választási eljárás a következőképp folyt le. *Turchányi Ödön* alispán megnyitván a képviselőtestületi közgyűlést, bizalmi férfiakul ajánlotta *Juhász Sándort*, *Dombay Hugót*, dr. *Lakits Istvánt* és *Weisz Józsefet*.

A kijelölt bizottságba beválasztottak: *Kútvaszer István*, *Mérey Lajos*, *Juhász Vince*, *Árpássy Imre*.

A bizottság hosszabb tanácskozás után, mely alatt *Mérey Lajos* és *Kútvaszer István* *Tóth Lajos* jelölése ellen állást foglaltak, azon az alapon, hogy nincs meg a törvényes kvalifikációja, szó többséggel úgy határozott, hogy első helyen *Tóth Lajos*, a második pedig *Steiner Gyula* jelölésék. Minthogy két részről is szavazást kértek, az alispán a szavazást elrendelte. A szavazatszedő küldöttség elnökeül ajánlotta dr. *Kostyál Miklóst*, tagjaiul dr. *Szegő Zsigmond* és *Szirányi Géza* képviselőtestületi tagokat. A célzatos ajánlás ellen, mely az ilyen alkalmakkor szokásos eljárással homlokegyenest ellenkezik, *Steiner Gyula* pártja erőlyesen tiltakozott, de már akkor látni lehetett, hogy a főispán emberei többségben vannak.

A képviselőtestületnek 137 szavazata közül leadatott 120 szavazat, melyből *Tóth Lajos*ra esett 80, *Steiner Gyula*ra 40 szavazat.

A választás eredményének kihirdetése után küldöttség ment a megválasztott polgármesterért, melynek tagjai voltak *Árpássy Imre* vezetése alatt *Dombay Hugó* és *Pongrácz Kálmán*.

Kis vártatva megjelent a megválasztott, a ki azután a közgyűlés színe előtt letette a hivatalos esküt. *Turchányi Ödön* alispán néhány szót intézett az új polgármesterhez, a ki hosszabb beszéddel mutatkozott be.

Beszédeben megemlékezett a választási mozgalom benyomásairól, melyeket lélektanilag érdekesekeknek, az ethika szempontjából azonban kevésbé épületeseknek mondott.

E tekintetben teljesen egyetértünk az új polgármesterrel. Az a mód, melylyel a főispán és az ő csatlósai *Tóth Lajos* érdekében küzdöttek, az a magaviselet, melyet a választási mozgalom alatt tanúsítottak, lélektanilag érdekes, az ethika szempontjából azonban kevésbé épületes jelenségek.

Beszéde további folyamán köszönetet mondott azoknak a képviselőeknek, a kik neki bizalmat előlegeztek. Megígérte, hogy legfőbb törekvése lesz igazolni a beléje helyezett bizalmat. „Azon képviselőtestületi tag urakat pedig — így folytatta — a kik ezen választásnál tartózkodó és illetve ellentétes állást foglaltak, arra kérem sziveskedjenek türelemmel lenni és időt engedni nekem annak bebizonyítására, hogy az egyéniség fogatkozásairól kevés emberismerettel, kevés jóindulattal, de sok elfogultsággal terjesztett mondanak részint alap nélküli ellenszenvből, nagyobb részt pedig a politikai türelmetlenség halucinációiból fakadtak.”

Ez már nincs így, *Steiner Gyula* pártja a politikát az egész küzdelemből a leggondosabban kiküszöbölte, de igenis uralkodott a politikai szempont a főispán és az ő embereinek az állásfoglalásában, a kiknek főképp azért kellett *Tóth Lajos*ra, mert benne politikai pártérdekeiknek az exponensét látták. Egyébként az új polgármester kijelentette, hogy ő a város minden ügyében, a személyi és tárgyi kérdésekben soha más politikát követni nem fog, mint a város érdekeinek lokális patriotikus politikáját. Ez nagyon helyes, csak azután igaz is legyen!

Polgármesteri kötelességkörének jeladatai köré sorozta folytatólagosan az elapadt, elhanyagolt jövedelmi források felújítását, új erőforrások nyitását, a város haszonvételeinek teljes mértékben való kiaknázását, minden tekintet nélkül az indokolatlan magán érdekekre, a hivatali szervezet rendjének, disciplinájának, munkaképességének megteremtését.

Ezeknek a feladatoknak a megoldása a város minden igaz lelkű polgárának legfőbb óhaját képezi. Azért bárminő nagy ellentétek választanak is el minket az új polgármester eddigi köztisztviselői multjától, egyéni tulajdonságaitól, közszereplésének számtalan tényétől, mégis merjük állítani, hogy minden kezdeményezése, minden törekvése és igyekezete, mely az említett nagy feladatok teljesítésére fog irányulni, abban a táborban, mely a választási küzdelemben ellene állást foglalt, nem csak hogy nem fog akadályokba ütközni, hanem ellenkezőleg a legodaadóbb támogatásra talál.

De az is bizonyos, hogy a mely pillanatban Tóth Lajos az ő fentebb vázolt terveinek megvalósításához hozzá fog, szemtől-szembe fogja magát találni a saját pártjának nagy részével, a mely eltekintve néhány nagyon kevés kivételtől, önző érdekekből sorakozott az ő személye körül.

Az új polgármester türelmet és időt kért, hogy jó szándékait beigazolhassa. Rendelkezésére áll mind a kettő, az idő is meg a türelem is. Most már tehát csak tőle függ, hogy a bizonyítás sikerüljön.

A polgári iskola reformja.

Az Országos Polgári Iskola Egyesület Nyitra-megyei Köré-nek a mult hó 31-én Nyitrán tartott közgyűlésén engem ért a szerencse, hogy úgy Kör-ünknek, mint országos egyesületünknek régi óhajásáról, a hétszázalékos polgári iskoláról a fent írt címen szót ejtsék.

Már rég megszokván intézetünknek s munkásainak a tanügyi szervezetben elfoglalt ing is lóg is helyzetét, megvallom, nem nagy várakozással tekintettem Kör-ünk vállalkozása elé; annál kellemesebben lepott tehát meg a Ny.-Sz. folyó évi 44. számában ugyancsak a fent írt címen megjelent közlemény, melyben Pedagógus a gyűlésünkön történetekről emlékezvén, ha nem is a legkedvezőbb világításban, nem remélt részletességgel mutatja be szerény dolgozatomat, illetőleg ennek kapcsolatát a reformmozgalommal.

Megköszönvén az ügy érdekében a figyelmet, le is tehetném a tollat, ha hallgatásom nem kellené azt a látszatot, hogy magam is elfogadom, hogy mindaz, amit őszinte, igaz meggyőződésből mondottam s vallunk, várunk mindnyájan, csakugyan az lenne, aminek Pedagógus mondja: „... végzetes kísérletezés...“ „... egyoldalú megoldása... a polgári iskolának, t. i. az, hogy az iskola jelenlegi tanerői a középiskola tanerőivel egyenlő elbánásban részesüljenek“.

Hát nincs kizárva, hogy — amennyiben az óhajtott reform bekövetkeznék — annak természetes folyamánként a polgári iskolai tanerőkkel való elbánás módja is megváltoznék, de, hogy ez milyen lenne, az egyelőre a jövő titka; annyi azonban bizonyos, hogy hasznára válnék az intézménynek és a tanerőknek egyaránt; de ép oly bizonyos az is, hogy semmiben sem lenne ártalmára sem a középiskolának, sem alkalmazottainak.

„Megreformálendő intézményként“ áll tehát előttünk a polgári iskola, de a reformmozgalom nem „pusztán ezen cél elérése érdekében“ indult meg, amit különben — bár negatív alakban — maga Pedagógus is elismer, mondván: „Meglevő két fajta középiskolánk, a gimnázium és reáliskola, teljesen elegendő arra, hogy azokra a pályákra előkészítsen most, amelyekre a jövő hétszázalékos polgáriskolája akar majd előkészíteni.“

Pedagógus tehát helyesen fogja fel, sőt tisztán látja a reform célját, de a reformot a fentebb idéztem okból mégis fölöslegesnek mondja, már

pedig éppen ez ok teszi szükségessé a polgáriskola megreformálását, mint olyan intézetét, melynek feladata, hogy a közép osztály érdekeit szolgálja. Mert igaz ugyan, hogy a középiskolák letöröttjei — de csak letöröttjei! — szükségből felkeresik a gyakorlati életpályákat is, éppen úgy, mint ahogy a polgáriskola kiválóbbjaival is találkozunk a tudományos pályákon; de kétségtelen az is, hogy — amint részletesen kifejtettem felolvasásomban — valamint ennek dacára a polgáriskola nem mondja, hogy a tudományos pályákra is előkészít: akként nem feladata egyik középiskolának sem a gyakorlati életpályákra előkészítenie — különösen így előkészítenie — lévén mindegyik a tudományos pályák előiskolája.

Mert hiszen jól tudjuk, hogy nemcsak a középiskolai tanuló, hanem — sajnos — a mi urhatnám társadalmunk hatásának nem éppen dicséretes következményeképpen a polgáriskola egyik-másik, magát tulbecsülő csemetéje is húzódozik a gyakorlati életpályáktól, ha a négy osztályt ahogyan-ugy elvégezte s inkább megy valamely magán- vagy egyéb hivatalba filléres urnak, nyomorogni; ezért óhajunk olyan iskolát, melybe — meghagyván a középiskoláknak a tisztán és kizárólag tudományos pályák felé indulók csoportját — azok lépne, akik a négy osztályt elvégezvén, ez idő alatt eléggé megfontolhatnák, — különösen, ha a tanuló tehetségét, hajlamait tanulmányozva, a szülő is fáradságot venne magának, hogy gyermekét a kettőhöz képest irányítsa — hogy a gyakorlati pályák valamelyikén-e, vagy pedig — a felső tagozatba lépve — mint hivatalnokok keressék boldogulásukat; magától értetődő, hogy még mindig fenmaradna a lehetőség a „kiválasztottak“ részére, hogy az alsó tagozatból — mint ez most is történik — a középiskolába lépjenek.

Azt hiszem, hogy a fentebb mondottakkal sikerült meggyőzőnem Pedagógust arról, hogy nem „kapaszkodni“ akarunk, (Ezt Pedagógus sem mondta. Szerk.) következképpen nem akarjuk valamely szem nem látta, „luxusszerű kultur-intézmény“ létesítését sem, hanem az élet, a „kis emberek“ egyszerű élete követelményének akarunk eleget tenni; nemkülönben hiszem, hogy némi-képpen sikerült bebizonyítanom azt is, hogy a polgáriskola nem szűnt meg azt a célt szolgálni, melynek érdekében nagynevű Eötvösünk azt megalkotta, hanem inkább fokozottabb mértékben igyekszik a cél felé, amelyet — dacára csonka, hiányos eszközeinek, munkásai buzgalomból, kik e hiányokat erejükhöz képest pótolni igyekszenek — kezdettől óta lelkiismeretesen szolgál.

Ami pedig a volt kereskedelmi- s ipari tanfolyamokat illeti, őszintén szólva, nem kár értük, hogy lekoptatta az élet, bizonyítandó, hogy a 8-9-ig vagy 2-3-ig-féle órabeosztással az iparban s kereskedelemben viheti ugyan valaki a műkedvelősködésig, de kenyérkereső iparos, kereskedő nem lehet; mert a gyakorlati pályák mind-egyike az egész embert s ennek idejét legjavát kívánja, ha valaki bármelyikén is boldogulni akar.

Megvagyok győződve, hogyha a százak vágya, óhajása: a polgáriskolának szerény dolgozatomban érintett megreformálása valaha megtörténik, nem lesz „szellemi proletárunk, diplomás kenyértelen emberünk“, mert hisz éppen az a célunk, hogy — diploma nélkül ugyan, — de a kellő tudással felfegyverzetten s az önként választott s elfoglalt munkakör szeretetétől megacélozott testtel-lelekkel munkálja mindenki a köznek s önmagának javát.

Végezetül még valamit. — Cikkelye befejező részében Pedagógus aligha el nem írta magát, mert mással nem tudom magának megmagyarázni, hogy — midőn szükségkövetelte javítást vagy újítást (nevezük bármelyiknek), „... végzetes kísérletezés“-nek mond, ugyanakkor mint egyedül célhoz vezető megoldást a hatosztályú népiskolák fölé emelt „két éves tanfolyamu“ polgáriskolát óhajtja, „... úgy, mint azt nagyjából a külföldön tették“, mert „... erős hite“, hogy

„ennek a reformnak üdvözlői között minden bizonytalansággal ott fogjuk találni a középiskolai tanárok és elemi iskolai tanítók mellett a beldátós polgári iskolai tanítókat is...“

A fentebbiekből két dolog világos. Egyik, hogy nálunk szép Magyarországon, sokunk előtt még az is „... végzetes kísérletezés“, ha egymást a kenyérkeresésben akarjuk segíteni; ellenben ugyanezen célra alkalmas minden, amit „... nagyjából a külföldön“ tesznek. A másik, hogy valamikor a magyar polgári iskolai tanítók belátását illetőleg nagyon szomorú képen lesz alkalmunk elmerengőnk, lévén a polgári iskolai tanítók — szegények — mind a reformmozgalmat megindító O. P. I. E.-nek tagjai.

Egyébként győzzön a jobb, de az azután jöjjön minél hamarabb!

Dvorzacsek János.

A fentebbi cikkekre vonatkozólag két észrevételt kell tennünk. Az egyik az, hogy Pedagógus nem a kölcsönös segítségére irányuló törekvést mondotta végzetes kísérletezésnek, hanem a kérdés megoldásának azt a módját, a mely ellen cikkében állást foglalt. — Továbbá ő a beldátós felfogás alatt nem a mérlegelési képességet értette, hanem azt a kizárólag tárgyilagos álláspontot, mely elől — szerinte — a polgári iskolai tanítók sem fognak elzárkózni, ha a polgári iskolának az élettel való kapcsolatát kimerítőbben fogják méltányolni. A kifejezésnek távolról sincs sértő éle. — Szerk.

A törvényhatósági választások.

A december hó 1-én megejtendő törvényhatósági bizottsági tagválasztásokon 151 hely lesz betöltendő.

Választás alá kerülnek: Nyitra I. kerület: Biringer Ferenc dr., Riszner Károly, Weisz József. Nyitra II. ker. Árpási Imre, Rédeky Géza. Üzbégh: Czobor Béla. Nyitraegerszeg: Várszeghy Sándor. Tormos: Mihálik József. Nyitraivánka: Polónyi Lajos, Szirányi Géza. Nagycétény: Deák János. Kishind: Géber Kornél, Gajdácsy Jenő, Géber Gyula. Ghymes: Betöltendő dr. Thuróczy Károly helye. Pográny: Bihary Gyula, Krachuny István. Nagymóke: Dombay Hugó. Nyitraujlak: Steinhöfer dr., Tóth Gyula. Vágújhely: Paulik Sándor dr., Halácsy Ferenc. Verbó: Hasenberg Károly dr. Vágszerdahely: Bernkopf Alfonz, Jecsenszky Lajos dr. Ótura: Lang Rudolf. Csejte: Okun Bódog, Trebaticzky Mihály. Krakován: Csenkey Elemér dr., Krajcsovicz Lajos.

Galgóc: Frideczky Timót, Lassú János, Kubránszky János, Ronchetti Rezső. Ujvároska: Schóber Ernő, Skarnitzel Gyula. Bucsány: Molitor Ferenc, Skarnitzel Gyula dr., Neubauer János. Udvarnok: Markó István, Janecz József. Alsó-Vásárd: Somogyi Sándor. Jablonicz: Schneider Nándor, Pongrácz Károly. Morvaór: Kovách Imre, Markovics Alajos, Ormai Iván. Dojcs: Buzinkay Pál, Soóky Károly. Szobotist: Meskó Pál, Trnovszky János, Conrad István dr., Clair Vilmos és még egy hely. Csásó: Zmertich Iván. Szenicz: Rakovszky Vilmos, Libertiny Gusztáv. Nagytapolcsány: Skopez István, Toscano Rezső. Pereszély: Hyross József, Klobusiczky Árpád, Adda Viktor dr. Prasicz: Szpál József.

Tavarnok: Szulyovszky Dezső dr., Fridrich Alajos dr. Csitár: Beer Vilmos, Skoluda Rezső. Radosna: Mikovényi Soma. Privigyé: Lulyák Antal, Bresztyenszky Kálmán. Handlova: Kovaltsik Antal, Francz József, Erdős Antal. Nyitrarudnó: Abaffy Adolf, Gyuresó Imre. Nyitránovák: Tarnóczy Béla. Bajmócz: Lukács Ignác, Lellei Jenő dr., Filberger Gyula dr. Gajdel: Weil Zsigmond dr., Szkicsák Jenő dr. Tuzsina: Filatz Lajos, Lendler István. Németpróna: Crausz Vincze. Érsekujvár I. ker.: Justh Szilárd, Szirányi György dr. III. ker.: Galgóczy Gyula, Rabár Endre dr., Filó Antal.

Tótmegyer: Biringer János, Komáromy Ká-

roly s még egy hely. Nagysurány: Turchányi László dr., Bihary Géza. Komjáth: Gross Hugo, Klacsánszky József, Csillaghy György. Miava: Vinkler Gyula, Jeszenszky Béla, Rudnyánszky György, Durecz János. Turoluka: Markovics József. Brezova: Szolnoki Ödön, Tvarosek György. Krajna: Bodnár Gyula, Nozdroviczky Alajos, Kacsinecz József, Gavora Károly. Holics: Neuwirth Mór dr., Ötvös Ödön, Mandelik Mihály dr. Radosóc: Vavra György, Sebeszta János, Hamar Gyula dr. Vradist: Marek István, Herolt Armin dr.

Unin: Kopcsay János. Egbell: Tomek Antal, Maczanek János. Kutti: Dosztál Ferenc. Szakolca: Czobory Károly, Bundala Mihály, Novomestri János. Farkasd: Langhammer Vincze, Molnár Lajos Samu, Köves Kálmán, Anda János. Negyed: Egy hely. Vágsellye: Zeller Zoltán, Déri Elemér. Magyarsoók: Kajlich Antal. Tornóc: Boróczy László és még egy hely. Soponya: Holicska Vilmos, Janicza József. Póstyén: Vajda Mihály, Ribarits Jakab, Smeringa Géza. Vittencz: Tagányi Alajos, Gabriel Gusztáv. Lopassó: Vinyovszky József dr. Nagykosztolány: Machovich János, Mateovics Márton, Haenig Ferenc.

Chinorán: Kelecsényi Béla, Perényi József. Nagybossány: Kuogler Gusztáv. Bélaudvarnok: Soóky Ödön, Brucker Gyula. Nyitrazsámbokréth: Brandisz Mihály.

A feisorolt kerületekben megüresedett helyek betöltésére javában folyik a mozgalom az egész vármegyében. Néppárti elvbáratunkat újra kérjük, tartsanak a legszorosabban össze és kísérjék figyemmel a választási előkészületek és a választási eljárás minden mozzanatát. Olyan körzetben, a hol pártunk kisebbségben van, és több jelölt áll szemközt egymással, csatlakozzanak az egyénileg megbízhatóbb, a néppártoszenvést és bizalmát nagyobb mértékben bíró jelölthöz.

Figyelni kell a törvényes eljárás kellekeire s az eljáró közegeknek azzal szemben tanúsított magatartására és intézkedéseire, mert liberális érabán élünk és — Nyitramegyében.

Ujdonságok.

A törvényszék új elnöke. A hivatalos lap f. évi november 14-iki száma közli, hogy a király *Nyékhegyi* Lóthár dr., ítélőtáblai bírói címmel és jelleggel felruházott temesvári törvényszéki bírót a *nyitrai* kir. törvényszék elnökévé kinevezte.

Katonai előléptetés. *Lóskay* Gábor altábornagy, az V. honvédkerület parancsnoka, aki ezidő szerint Székesfehérvárot állomásozik, a IV. rangosztály magasabb fizetési fokozatába lépett elő.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. *Voticzky* Gézát Trencsénmegye segédtanfelügyelőjévé nevezte ki.

A pénzügyminiszter *Böjthe* József zsolnai kir. adóhivatali pénztárnokot a VIII. fizetési osztályba, *Winternitz* Ferenc puhói adóhivatali tisztet a X. fizetési osztályba kinevezte.

A pénzügyminiszter *Reza* László érsekújvári adóhivatali ellenőrt a IX. fizetési osztályba léptette elő, *Merényi* József vágujhelyi, *Kubicza* Ignác csaczi adóhivatali tisztet a X. fizetési osztályba adóhivatali segédnek nevezte ki.

Főigazgatói látogatás. *Pirchala* Imre a pozsonyi tankerület főigazgatója f. hó 7-én Lévára érkezett s két napot töltött a városban, mely idő alatt meglátogatta az ottani főgimnáziumot. A főigazgató a múlt héten hasonló célból Érsekújvárról időzött. Mind a két helyen a tanteredmény felett a tanári konferencián teljes megelégedésének adott kifejezést.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Molnár* János verbóci és *Krutý* Károly miavablahói áltami elemi iskolai tanítókat kölcsönösen áthelyezte.

Eljegyzés. *Sándorházi* Lajos a nyitramegyei gazdasági egyesület titkára jegyet váltott *Bohunka* Irén úrhölgygel, néhai *Bohunka* Géza nyitrai ügyvéd, püspöki és egyházmegyei ügyész és neje szül. *Boróczy* Fanny leányával.

Nyitramegye a kath. naggyűlésen. Az oly fényesen sikerült X. katolikus naggyűlésen vármegyénk katolikus értelmisége is szépen volt képviselve. Az egyházi előkelőségek közül gróf *Batthyány* Vilmos püspök és apostoli adminisztrátor gróf *Pongrácz* Adolf c. püspök és még többen voltak jelen. A világiak közül *Jánoky Madocsányi* Gyula és *Bresztlyenszky* Kálmán aktív részt is vettek a gyűlés programmszerű munkájában, a Népszövetség országos gyűlésen mondott nagyhatalmú szónoklataikkal.

Az egyházmegyei könyvtár új igazgatója. A boldogult *Vagner* József prépostkanonok halálával a nyitrai egyházmegyei könyvtárnál megüresedett igazgatói állásra *Batthyány* Vilmos gróf püspök, apostoli adminisztrátor dr. *Baltosik* Antal kenonokot, a nyitrai nagyobb papnevelőintézet rektorát nevezte ki.

Szentszéki ülés. A nyitrai püspöki szentszék f. hó 24-én ülést tart *Czeizel* Gábor prelátnak, nagyprépost elnöklete alatt. Az ülésen a *Roskoványi-féle* alaphoz folyósított lelkesítő, segédlelkesítő és tanítói segélyek ügye fog tárgyalatni. A tanácskozás tárgyát az a kérdés fogja képezni, vajjon az említett segélyek megvonassanak, illetőleg leszállítassanak-e most már, miután a lelkesítő kongrua ideiglenesen rendeztetett és a tanítói fizetések is törvény által szabályoztatnak és kiegészítettek? Az ülésre a szentszéki tanácsosokon kívül meghívták: *Kuniczky* József veszteniczi, *Szpuszta* István felsőmarikói esperesplebánosok, *Vetzel* Sándor nyitraudnói, *Gramantik* György soltszpercsényi *Fratik* Elek felsővisnyói, *Krautmann* István ócsadi plebánosok.

Hymen. Dr. *Barényi* Ágost illavai ügyvéd f. hó 19-én esküdött örök hűséget *Ehn* Rózsa úrhölgynek Trencsénepliczen.

Klemanovics János érsekújvári adóhivatalnok oltárhoz vezette *Mórocz* Iduska úrhölgyet.

Gazdatiszt a honvédszázadoknál. A honvédelmi miniszter újabb rendelete értelmében a honvédszázad-laktanyában is szükségessé vált egy gazdasági tiszt állásának a szervezése. Az érsekújvári honvédszázad-laktanyában az új állásra *Molnár* Gyula főhadnagyot neveztek ki.

Plebánosi beiktatás. Folyó hó 9-én iktatta be *Janez* József vágváraljai esp.-plebános *Blaha* Antal újonnan kinevezett alsómarikói plebánost. A beiktatáson a kerületi papság teljes számmal volt jelen.

Halálozás. *Köves* Kálmán farkasdi plebános f. hó 17-én tüdőgyulladásban meghalt. Az elhunyt plebános egyiké volt a vidék legnépszerűbb papjainak, akit széles körökben becsültek és szerettek. Temetése ma vasárnap fog végbemenni. — Nyugodjék békében.

Adomány. A nyitrai keresztény szociális telepen építendő lourdesi kápolnára N. N. Sempertől 3 koronát küldött, mely összeggel az eddig kimutatott gyűjtés 405 koronát tesz ki. Halás köszönetét nyilvánítja *Kottesovszky* Alajos.

A nyitrai irgalmas nővérek templomának belső felekesítésére a múlt hét folyamán *Bende* Imre megyés püspök urunk 240 koronát küldött s egyúttal meghatározta a kegyes adomány közvetlen rendeltetését, a mennyiben úgy intézkedett, hogy a küldött összeg a főoltáron levő Apostol-szobrok megújítására fordíttassék. *Bende* Imre püspök úr mindig nagy szeretettel és kegyeletet tanúsított az irgalmas nővérek temploma iránt s főpásztori ténykedéseinek legkedvesebb alkalmai közé sorozta azokat a napokat, a melyeken a zárdai templomban isteni tiszteletet végzett. Ilyen volt a fehér vasárnapi ajtatosság, az első szent áldozáshoz járuló gyermekek áldoztatása, melyet a gyermeki áhitat tiszta erzelmeiben örömet és lelki gyönyört találó főpásztor a legutóbbi időnkig mindig maga végzett. Legújabb nagylelkű adományát ezen emlékek kapcsán szánta a templomnak, melynek megszentelt falai közül hálás szívek újabb fohászaival fognak szállni a Mindenhatóhoz a kegyes szívű jötevőért.

Hozzáadva a fent említett összeget a lapunk nov. 13-iki számában kimutatott 6929-16 koronához, lesz főösszeg 7169-16 korona. — Isten fizesse meg!

A fogyasztási adók bérlete. Nyitra város újból megkapta a kincstártól a fogyasztási adók bérletét évi 60.000 koronáért. A város egyúttal engedélyt nyert arra, hogy a fogyasztási adók kezelését nyilvános árverésen albérlébe adhassa. Az árverés f. h. 12-én tartatott meg s az lett az eredménye, hogy az adókezelést újra a *Krámer* Adolf és fiai cég kapta meg, melynek 67.200 ko-

ronás ajánlatával szemben egy másik árverező a *Zobel* Ignác és fiai cég csak 66.200 koronás ajánlatot tett. A kikiáltási ár 73.000 korona volt. — A városnak tehát 7.200 korona tiszta hasznót hoz a fogyasztási adók bérlete. — Hozhatna azonban egyszer, sőt kétszer annyit is, ha a város felhagyna az albérlési kényelmes kezelési móddal és a saját adminisztrációjának hatáskörébe utálna ennek az adónemnek a kezelését. Az állam adóit a város rengeteg apparátussal kezeli, a saját javára is gyümölcsöző adót pedig bérbe adja! Hát nem képtelen gazdálkodási rendszer ez?!

Az árlejtést a *Zobel*-cég megfeleltette, mivel az eljárás körül szabálytalanságok történtek.

Emlékünnepély. A nyitrai főgimnázium ifjúsága f. évi nov. hó 19-én b. Erzsébet királyné emlékére ünnepélyt rendezett a következő műsorral: 1. Szögedy E. „Gyászdal” előadja az énekkar. 2. Ünnepi beszédet mondott *Nécsey* E. VIII. o. t. 3. „Erzsébet” Heidelberg melodramája, szavalt zenekarkísérettel *Várkonyi* Ödön VII. o. t. 4. „Erzsébet és a virágok” *Sas* Edétől, szavalt *Juhari* Sándor I. o. t. 5. *Beliczan* Gy. „Nemzeti himnusz”, előadta az énekkar. 6. „Ase halála” *Griegtől*, előadta az énekkar. 7. „Erzsébet” *Várady* Antaltól, szavalt *Sárkány* József VIII. o. t. 8. *Könyörgés* Erzsébet királyné emlékére. Előadta az énekkar és zenekar.

Szociális előadás. A nyitrai ker. szociális egyesület nov. 20-án vasárnapon d. u. 6 órakor ismeretterjesztő előadást rendez. Program: 1. Szociális előadás, tartja *Franciscy* Lajos. 2. Vetített képek. — Tisztelettel meghívja a *Vezetőség*.

Gyászünnepély. A nyitrai fels. leányiskola b. e. Erzsébet királyné emlékére f. hó 19-én igen sikerült gyászünnepélyt rendezett. Az ünnepély *Kontor-Szávay* művésziessen előadott gyászadalával kezdődött. Ezután az önképző-kör egyik tagja szép felolvasásban méltatta Erzsébet királyné érdemeit, majd az egyik növendék mély érzéssel adta elő „Erzsébet királyné emlékezete” c. melodramát. Az ünnepély fénypontja *Német* István igazgató szép, felemelő emléksbeszéde volt; Erzsébet királyné emlékével kapcsolatban mély vallásosságra és nemes hazaszeretetre buzdítja a növendékeket. Méltó befejezést *Chopin-Erney* remek gyászadalát énekelte a kar.

A polgármester választás megfeleltetése. A f. hó 14-én lefolyt nyitrai városi polgármester választást *Steiner* Gyula pártja megfeleltette. A felelőbbes az 1883: I. t.-c. 5-ik szakaszára támaszkodik, a mely szerint a rendezett tanácsú városok polgármestereinek az említett t.-c. 3-ik szakaszában körülírt képesítéssel (a) ügyvédi oklevél, vagy b) államtudományi, vagy c) jogtudományi tudorság, vagy végre legalább a jogi négy évi tanfolyamnak bevégezése és az államtudományi vizsga sikeres letétele) kell birtania, a megválasztott polgármester pedig ilyen képesítéssel nem bír. A felelőbbes a törvényhatósági bizottság, legfelsőbb fokozat pedig a közigazgatási bíróság fogja megbírálani.

A vízvezetési előmunkálatok. Nyitra város képviselőtestülete 5000 koronát szavazott meg a városban létesítendő vízvezeték előmunkálatára. Az előmunkálatok megindultak, a Sziget melletti réten próba fúrásokat eszközöltek s a kapott vizet felküldték Budapestre a földmívelésügyi minisztérium vegyi osztályába elemzés végett. Elfelejtették azonban megírni, hogy mi célból küldték fel a vizet, a miért aztán a minisztérium a küldemény felett napi rendre tért. Nyilvánvalóan azt is gondolhatták a vegyi osztályban, hogy a küldött víz az, a mivel Nyitrán a zabori vinkót paucsolni szokták. A minisztérium humánus érzésű emberei nem akarván kárust csinálni a dologból, az egészet ad acta tettek. De azért a fúrások tovább folynak, a mi jó is, szükséges is, de ha újra vizre bukkanak s azt aztán Budapestre felküldik, ne felejtsek el megírni, hogy ez nem az a víz, a mivel a borunkat keverik, hanem hogy ezzel még csak fogják keverni.

Szinielőadás. A nyitrai kath. legényegyesület 1910. november hó 20-án, vasárnap este zászla jávára táncmulatsággal egybekötött szinielőadást rendez. Az előadás este 7¹/₂ órakor kezdődik. A belépőjegy ára személyenként 1 kor. Szinre kerül „*Felhő Klári*.” A népszínház 1884. évi pályázatán 100 arany pályadíjat nyert eredeti népszínmű 3 felvonásban. *Irta* *Rátkai* László. Rendező *Teslery* Károly, a nyitrai r. k. elemi fiúiskola tanítója. Személyek: *Ozveggy* *Aba* Györgyné *Suchala* *Paula* k. a., *Aba* *András*, fia, molnármester *Simek* *Antal* I. dékán, *Felhő* *Klári*, *Felhő* *Katica*, árva leányok *Abáné* fogadott leányai *Va-*

lasek Böske és Suchala Mariska k. a., Fátol Ferkó, molnárlegény, Abáék rokona Kozák István II. dékán, Tenger Ádám, molnárcehmester Bal-kovics Pál e. rend., Bálint, fia Nagy Endre e. r. tag, Csik Vendel, szabómester Gala László egy-l. könyvtáros, Istók, fia Vasák Győző e. rend., Viola Éva Kozák Józsa k. a., Rokkane, Tenger gazdasz-szonya Mühlhäuser Vilma k. a., Gergő, kereszt-fia, molnárinas Kálmán Béla e. r. t., Szita Pista Laky Ferenc e. r. t., Tömjén János, esperes Kvap-pil Rezső e. r. t., Turbék Máté Bogay Endre e. r. t., Bence mindenes, Vondra Béla e. rend., Magda cseléd, Abáéknál, Zsompach Irma k. a., Gyuri, cigány Steszál János e. r. t., Sűgő: Jankovics József e. p. tag. Előadás után tánc.

A nyitrai keresztény szociális egye-sület jó hírnevéhez méltóan f. hó 13-án sikerült színelőadást rendezett. Az ügyes műkedvelők Géczy Istvánnak hírneves darabját a *Gyimesi Vad-éirágot* adták elő, a székely nép viseletét bemu-tató érdekes öltözetben s a székely góbék szoká-sait, erkölceit, felfogását visszatükröző eleven képben. A címszerepet *Bojkovszky* Mariska ját-szotta, a kinek ez volt a második fellépése, mely nyilvánvalóvá tette azt, hogy ez az élénk moz-gású fiatal primadonna nap-nap után jobban éli bele magát a színi művészet szellemébe. Két part-nere *Weisz Antal* és *Forró Lajos* már kipróbált erők, a kik ez alkalommal is jót nyújtottak. *Enhof* Teresi, *Lehoczky* Margit, *Kutalik* Malcsi, *Sinczel* Mariska, *Lehoczky* Mariska, *Weisz* Irén színpadra termett egyéniségek. *Rusz* Gusztáv, *Balabán* La-jos, *Viola* Béla és *Endre*, *Jankovics* Pál már az előző színelőadásokból előnyösen ismert szereplők, a kik most is sűrű tapsokat arattak. A színelő-adást táncmulatság fejezte be.

Tanfelügyelői kirendeltség Zsol-nán. Trencsén vármegyének a küldöttsége tisz-telgett f. hó 5 én gróf *Zichy* János vallás- és közoktatásügyi miniszternél, a végből, hogy a kormánytól a vármegye tanügyi bajainak orvos-lását kerje. A küldöttség vezetője *Szalavszky* Gyula főispán előadta, hogy Trencsén vármegyé-nek 389 községe közül 123 községben nincs is-kola, aminek szomorú következménye az, hogy mintegy 10,000 gyermek nem részesül oktatásban. Az írni és olvasni tudók a vármegye lakossá-gának csak mintegy 25 százalékát teszik, vannak a megyében községek, melyekben a lakosságnak csak 4 százaléka tud írni és olvasni. A miniszter válaszában kijelentette, hogy a tanügyi bajokon jól átgondolt egységes terv szerint végzendő mun-kával akar segíteni, a *zsolnai tanfelügyelői kiren-deltség* létesítését, mint sürgősen megoldandó fel-adatot, már a közel jövőben kilátásba helyezte.

Berbeadott nagybirtok. Gróf *Hu-nyady* László nyitrai megyei uradalmát, melynek két fő teste *Ürmény* és *Tornócz* községek hatá-rában fekszik, *Hatvani Deutsch* élen a nagysurá-nyi cukorgyár részvénytársaság 30 évre bérbé vette. Az évi bérösszeg holdankint 36 korona s ezenkívül a bérő tartozik viselni az összes köz-terheket. A bérleti szerződésben meg vannak ha-tározva azok a befektetések is, melyeket a rész-vénytársaság a bérlet ideje alatt eszközölni köteles. Ebben leli magyarázatát az a körülmény, hogy tekintve a jelenlegi bérárakat, a mikor 70-90 koronát fizetnek holdankint, a bérösszeg aránylag alacsonyának mondható. Az uradalom körülbelül 12 ezer hold. Minden 10 esztendő után a bér holdankint 10 koronával több.

Hetmény puszta *Bárány Zsigmond* bérelte ki holdankint 60 koronával.

Hangverseny. A „*Báni Kath. Legény-egylet*” 1910. november 20-án (vasárnap.) a „*Köz-ponti Szálló*” nagytermében, táncmulatsággal egy-bekötött *hangversenyt* rendez. Helyárok: I. hely 2 k., II. hely 1 k. 50 fill., állóhely 1 k. Kezdeté este 8 órakor. A tiszta jövedelem a házalap ja-vára fordítatik, miért is felülfizetéseket köszönet-tel fogad és hirlapilag nyugtáz a rendezőség. Műsor: I. Nyitány. Előadja a legényegylet pen-gető zenekara, Agics Miklós karnagy vezetése alatt. II. A czeelli bácsú. Melodráma. Előadja *Eiselle* Lajos, zongorán kíséri *Zamaróczy* Edith k. a., harmóniumon *Vojtják* Alfonz és a nő ve-gyeskar. III. *Milica*. Előadja a legényegylet pen-gető zenekara, Agics Miklós karnagy vezetése alatt. IV. *Kurucdalok*. Tánogatón előadja *Gábriel*

Sándor vonós hangszerek kíséretében. V. *Ziarlivy*. Dialog. Előadja *Jedlicska* Vilmos és *Kunik* Ká-roly e. r. t. VI. *Dalok*. Éneklő *Szamuélsz* Béláné úrnő, *Zamaróczy* Károly, cimbalmon kíséri *Stuck-ner* Emilia k. a. VII. Egyveleg. Előadja a legény-egylet pengető zenekara, Agics Miklós karnagy vezetése alatt.

Juhari Károly templomfestésze-te. Városunk ezen derék iparos a évről évre néhány mesterművel gyarapítja azon alkotások számát, mikkel a festőipar terén országos hírnevet biztosít magának. Legújabb szép sikere a csorna-premontrói kanonokrend székesegyházának restaurálása. Már az a körülmény, hogy e nem közönséges templom munkáját az ő pályázata nyerte el, kitünő ajánló levél *Juhari* Károlynak minden hasonló festészeti vállalatához, de még inkább dr. *Burány* Gergely csornai prépost bizonyítványa, mely szerint a székesegyházat legnagyobb gondnal és műziséssel teljes megelégedésre restaurálta; a díszítő festé-sek, faliképek, műmárványozások és aranyozási munkálatok a legkényesebb ízlésnek is megfelel-nek. Dícsérettel említi a bizonyítvány a mesternek minden kívánsággal szemben támasztott előzékeny-ségét az anyaghasználatban és munkakivitelben tapasztalt megbízhatóságát s azon nem kevésbé fontos dolgot, hogy mindig szorgalmas, szakértő és becsülésre méltó munkásokat alkalmazott.

Népmissió. F. évi okt. 29-étől nov. 11-ig *P. Sevcik* Ferenc, *P. Návrát* János, *P. Grigely* Ferenc és *P. Stasik* Károly redemptorista atyák *Ócsád* trencsénmegyei községben népmissiót tar-tottak. A missió az ócsádi plebánia híveinek valóságos lelki újjászületése volt. A szomszéd ple-bániák híveit is nagy tömegekben vonozta a magabizálásra készítő s életjavulásra hívó ha-talmas szózat s lelki gyakorlat. — A közreműködő redemptorista atyák paratlan népszónokok s szak-avatott lelki vezetők. A plebánia hívei kétezernél többen, azaz kivétel nélkül valamennyien, idegen hívők pedig több százan épületes módon járultak a bűnbánat szentségéhez s ugyanannyian példás áhitattal vettek részt az Úr békét és áldást hozó asztalánál. A hitélet föllendítésére, az erkölcsök nemesítésére, a lelki élet tökéletesítésére, a csa-ládi viszályok kiegyenlítésére, sok áldatlan harag kiengesztelésére, a néprontó alkoholizmus megfé-kezésére niucsen hatékonyabb eszköz a népmis-siónál, melynek nyomán béke, szeretet és áldás fakad. — Ócsádról a missionarius atyák f. hó 11-én *Bellusra* indultak, innen *Barossházára*, *Ra-jezre*, *Kúnfalvára* mennek folytatni apostoli mun-kálkodásokat az Úr nevében. — Eleven, lüktető hitélet támad mindenütt, a hol a jóra hajlandó népünknek alkalom adatik lelki megújulásra s hitbéli megerősödéssre. Örvendetes jelenség a mai sivár hithideg időben, hogy egyházmegyénk pap-sága gondos előrelátással karolja föl a népmissiók eszméjét. *Tudositó!*

Felülfizetés. A ker. szocialisták nov. 13-iki ünnepélyén felülfizettek: *Kubiss* Jeromos 10 kor. *Fülöpp* László 4 kor. *Belák* József, *Cse-renyey* István dr., *Franciscy* Lajos dr., *Hatala* István dr., *Riszner* Gyula 2-2 kor. *Jurcsó* Mi-hály, *Mihalovics* Ede dr., *Weisz* Józsefné 1-1 kor. *Hegyí* Alajos 30 fill. — Köszönettel nyug-tázza a rendezőség.

Felsőszűcs ünnepe. E népes község hívői számára szűknek bizonyult a régi templom, s azért *Chmielovszky* László s. lelkész elődjének kezdeményező buzgóságát folytatva, éveken kereszt-ül szorgalmasan gyűjtögette a könyradományo-kat. Közel 30 ezer korona költséggel két oldal-hajóval bővítették ki a templomot *Szűcs* Imre budapesti építésznek ügyes hozzáértést és műér-zéket valló terveit szerint, melynek kivitele ismét *Milisch* budapesti építőnek munkáját dicséri. A templomot f. hó 13-án *Jeszenszky* Alajos prélátus, püspöki heynök áldotta meg, a ki *Riszner* Gyula székesegyházi karkaplan kíséretében utazott az ünnepségre. *Krasznayánszky* Károly trencsényi pia-rista házfőnök tartalmas ünnepi szentbeszédet mondott az Istenházáról s annak megszenteléséről, mely után a helybeli káplán mondott köszönetet az adakozóknak és a híveknek. Az ünnepélyes sz. mise után a község bírja fejezte ki a hívek kö-zszönetét a prélátus előtt. Majd a nagyszámú ven-déget *Aleithner* József plebános fogadta vendég-szerető házában lakomára, melyen több felkőszöntő hangzott el. A házigazda keresetlen melegséggel adott örömeinek kifejezést, hogy jó népe megerte ez ünnepet, s egyben köszönetet mondott a fő jötevők mellett a szentelő prélátus fáradozásáért. *Jeszenszky* püsp. helynök válaszában *Szűcs* népe-ről emlékezett meg. A máriatölgyesi kegyhelyen — úgymond — a 18-ik század végéről a kegy-adományok közt egy értékes ezüst szív is talál-

ható ezen felirással: Akárki, akármit adjon Má-riának, Szűcs odaadja szívével. Ez bizonyítja e nép vallásos lelkiületét, melynek most is birtokosa. Derék egyházi és világi vezetők mellett értékes honpolgárai maradnak nemzetünknek.

Kath. középiskolák segélyezése. Az 1911-iki évi költségvetésben három minket közelebből érdeklő kath középiskoláról történik gondoskodás. Az *Érsekújvári* községi kath. főgym-nasium 100,000, a *szokolczi* kir. kath. főgym-nasium 100,000, a *nagyszombati* kath. főgym-nasium 350,000 korona segélyt kap. Mind a három intézetnél a segélyt új építkezések tették szük-ségessé.

Értesítés és felhívás. A nagytapol-csányi kath. legényegylet f. évi július havában elhatározta, hogy önként adományozott tárgyak kisorsolásával tárgysorsjátékot létesít. A szüksé-ges tárgyakat a gyűjtő-bizottság összegyűjtve, azokat egy hónapra a legényegylet helyiségében közszemlére kiállítja. Ezen kiállítással kapcsolat-ban a gyűjtő-bizottság *Buzna* Béla műfestőnek 60 darab igen sikerült festményeiből képtárlatot rendez. Ezen kiállítás november hó 13-án d. u. 4 órától megtekinthető. A kiállítás napjai minden csütörtök és vasárnap d. e. 9-12-ig, d. u. 3-9-ig. Vasárnaponként az egylet nagytermében *Agics* Miklós karmester vezetése alatt a nagytapolcsányi és a baáni kath. legényegylet egyesített pengető zenekara fog hangversenyezni. A tárgysorsjáték tárgyainak, valamint a képtárlatnak megtekinté-seért a belépőjegy ára személyenként 40 fillér; a tárgysorsjáték nyereményjegeinek ára dara-bonként 80 fillér. E jegyek a megnyitás napjától az egylet helyiségében lesznek árusítva. Amidőn erről a n. é. közönséget a gyűjtő-bizottság érte-síti, egyúttal felkéri sziveskedni tömeges meg-jelenésével, nyereményjegyek vételével, valamint a megtetsző és jutányos árban megszerezhető festményeknek megvételével úgy az egylet, mint a tehetséges műfestőnek segítségére lenni. — A gyűjtő-bizottság nevében: dr. *Halaktovics* Jenő elnök, *Andruska* Lajos alelnök, *Kelemen* Vendel pénztáros, *Fassel* F. József titkár, *Harrer* János jegyző, *Fatter* Ferenc, *Hulényi* Mihály, *Lukové-nyi* Béla ellenőrök.

Államosítandó út. Az 1911-ben álla-mosítandó utak közé fel van véve a nagysurány-zsámbokréth-rutkai út is, melynek nagysurány-zsámbokréthi szakaszát fogják államosítani 79.67 km. hosszúságban.

Rossz szomszédság, török átok. *Hegedűs* Józsefné rákóczi-uti lakosnő rézóta tart haragot szomszédjával, *Weisz* Ignáccal. Az össze-szóalkozás így természetesen napi renden van közöttük. A napokban is heves jeleneteket rögtön-ztek az udvaron bizonyos csekélység miatt. A szóvítából kifolyólag az asszony idegen vagyon rongálása címén feljelentette *Weisz* Ignácot a vá-rosi hatóságnál.

Ékszerlopás a zálogházban. A nyit-rai Kohn-fele zálogházban f. hó 15 én lopás törté-nt. A tulajdonos az ebéd ideje alatt nyitva felejtette a zálogkölcsonintézet ajtaját és ezen kedvező alkalmat valamelyik ismeretlen tolvaj lo-pásra használta fel. Körülbelül 200-250 korona készpénz és több ékszer tárgy tűnt el a zálogház-ból. *Kohn* Ignác zálogháztulajdonos többek közt hiányát észlelte több aranygyűrűnek, egy dupla fedelű női aranyórának, egy arany nyakláncnak. A rendőrség minden lehetőséget elkövet az ismeretlen tettes kézrekerítésére. Többeket, kik gyanu alatt állottak, kihallgatott, de fáradozását mai napig siker nem koronázta.

Szöknek a cselédek. Csak nem akar-nak felhagyni Nyitra a cselédek a rossz szokás-sal, hogy felmondás nélkül távoznak gazdáiktól. E heten ismét ketrendbeli feljelentés érkezett a hatósághoz a szökevény cselédek ellen. *Weisz* Dávid cognagyáros *Szárász* Boris és *Büchler* Miksa *Laukó* Mária cselédleányaik karhatalmilag való visszahelyezését kívánják a rendőrkapitánytól.

Lopás. *Braun* Mór mogyorós-pusztai bir-tokos majorjában lopás történt. Ismeretlen tette-sek behatoltak szolgájának, *Drnek* Istvánnak la-kasába és onnan több ruhadarabot eltűntettek. *Braun* feljelentése alapján a csendőrség nyomó-zást indított a tettesek kipuhatolása végett.

Elállta az utat. *Hoff* Izidor fuvaros kocsis, *Virág* József butort szállított az Alsóta-bán-utcába. Minthogy a butor lerakása után a kocsis szekerét még órák hosszat hagyta az ut-cában s ezáltal a közlekedést akadályozta, a rend-őrök panaszt emeltek ellene a rendőrkapitány-ságon.

Megállította a vonatot. Wagenhoffer Jakab gypmester szolgálja Fintor István f. hó 16-án a városból hazajövet, a Csermágy felé vezető uton felhúzza a leeresztett vasuti sorompót és a gypmesteri kocsiat átengedte a pályateszten. Ezen művelete által a vonatközlekedést megakadályozta. Boros Árpád vonatvezető kénytelen volt a vonatot megállítani és bevárni, míg a kocsi elvonulnak. Az állomásfőnök a túlbuzgó szolgálja ellen a városi hatóság útján megindította az eljárást.

Verekedés a pályaudvar előtt. Dubaj András és Szedlacek József nyitrai bérkocsisok f. hó 13-án parázs verekedést rögtönöztek a nyitrai vasuti állomáson. A közlekedést rövid időre teljesen megakasztották, miután a csatátér színhelyül az indóház bejáratát választották. Az állomáson posztoló rendőr végre nagysokára szétválasztotta a verekedőket.

A vasárnapi munkaszünet. Fischer Armin nyitrai fuvaros mult vasárnap bűtort fuvaroztatott kocsisa, Urban András által. Csakhogy egy rendőr rájött a turpisságra és a kocsiat megakadályozta munkájában, gazdája ellen pedig megindította a kihágási eljárást.

Részeg ember a törvényszék előtt. Veres József béres f. hó 10-én a nyitrai kir. törvényszék elé volt idézve. Be is állított az igazságügyi palotába a kitűzött határidőre, de holt-részegen. Minthogy a bírák nem bírták őt kihallgatni, a tárgyalást el kellett halasztani. A bíróság Verest a rendőrök által a városi józanítóba vitette.

Utcai támadás. Bori András és Bori János nyitrai lakosok f. hó 13-án éjjel fél 11-kor korcsmából jövet a gyár-utca sarkán minden ok nélkül megtámadták Bogyi Mihály kőmives-segédet és tetleg bántalmazták. Bogyi a bíróságnál keres elíteltelt a támadók ellen.

Lopás a korcsmában. Lupa József 60 éves récsényi illetőségű napszámos f. hó 14-én delután egy rákóczi-uti korcsmában mulatott. Az elfogyasztott alkoholtól természetesen elázott. A napszámos ittasságát Horváth István arra használta fel, hogy őt meglopja. 8 korona pénztétől fosztotta meg az éltes napszámos embert.

Elvesztette a pénzét. Húsz koronát vesztett el folyó hó 14-én reggel Kotlár Karolin cselédleány. A bankjegyet egy kendőbe csavarta és a kendő az uton kiesett zsebéből. A becsületes megtaláló mai napig nem jelentkezett a rendőrségnél.

Kézrekerült kirakattolvajok. Vermei József erzsébet-uti kereskedő kirakatára kifüggesztett árúk közül f. hó 18-án délben egy trikó ing tűnt el ismeretlen módon. A kereskedő feljelentése alapján a rendőrség nyomozást indított, melynek során kiderült, hogy az inget Kobylinszky János és Novák József lopták el. A loptott árut értékesítve, a pénzen megosztózkodtak.

A hajmoly. Évek óta kisebb-nagyobb mértékben pusztít a hajmoly, ez a veszedelmes elősdi, a mely annyi fejet tarolt le már és fosztott meg férfias szépségetől: a bajusztól. Megvan tudományosan állapítva, hogy a hajmoly tisztátalanul vezetett borbélyműhelyekben fertőz s ezért a borbélyműhelyek desinfiálásáról szigorú szabályrendeletet is hoztak. Még szerencse, hogy azt is kezzezfogható és tudományos vizsgálatokkal kétségkívül megállapították, hogy a mely fodrász-üzletben fertőtlenítő hajmosó szerül a *Diana-sós-borszeszt* használják, ott a moly nem léphet fel. Érdeklünk e kitűnő hatású szernek a borbélyműhelyekben való általános elterjedése.

Az 1910. évi brüsseli világkiállításán minden tekintetben, főleg azonban a gép technika terén a legmagasabb képességek voltak képviselve s ezért a nemzetközi bíráló-bizottság feladata sokkal nehezebb volt, mint valaha ezelőtt. — Annál nagyobb a Singer Co. varrógép részvénytársaság diadala, hogy gyártmányai, mint a *világ legtekélyesebb varrógépei a Grand Prix*-xet lettek kitüntette. 144. 1—1.

T. olvasóink figyelmét felhívjuk a lapunk mai számában közölt Fischhof Béla bejegyzett cég hirdetésére.

„BUZIÁSI PHÖNIX“ az egyedüli bakteriummentes természetes ásványvíz s ezért nemcsak hazánkban, de az egész művelt világ orvosai által mint legkitűnőbb természetes, az egészség előnyére való üdítő és gyógyvízként ajánlatik. „Buziási Phönix“ a hazai ásványvizek legeliterjedtebbje és az egész világon legelőnyösebben ismert.

Nyílt-tér.

Borszéki
GYÓGY-ÉS ÜDÍTŐVÍZ.

A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK KIRÁLYA!

„BORSZÉKI“
az ásványvizek királya,
angolkór és
vérszegénység
ellen páratlan gyógyszer.
Mint üdítő és hűsítő ital a legelső minden vizek között.

Főraktár:
BRIX JÁNOS FIA UTÓDA
fűszer-, csemege- és ásványvíz-kereskedőnél — **Trencsén**
105. 15-15.

Irodalom.

A napkeleti bölcsék. Karácsonyi színmű 4 felvonásban. Irta dr. Pécsi Gusztáv theol. tanár.

Az „Alkotmány“ november 1. száma a következő ismertetést közli a műről: A filozofus szerző nem először lép vallásos színművel a nyilvánosság elé. „A napkeleti bölcsék“, mintegy folytatása az „Az ige testté lön“ színműnek, melyet nagy elismeréssel fogadott a kritika. Jelen színmű is ugyanazon jelességekkel tündöklök, tudniillik egy mélyen elmélyedő lelek kedves és ügyes alakításban hozza színre a Szentírás nyomán ismeretes eseményt. Rendkívül találóan tudja szerző szereplő alakjainak ajkára adni az Írás szavait, melyekből csak az tud annyit meríteni, aki nagyon is át, meg átgondolta azok értelmét. Több jelenet után szép éneketétek vannak, melyeket lekottázva találunk a műben. A mű 75 oldal. Kapható a Buzárovi-cs. c. (Esztergom) vagy a Szent-István-Társulatnál Budapesten. Ára 1 korona.

„Az Ige testté lön.“ Ugyanezen szerzőtől. Második kiadás. Ismertetés gyanánt egyszerűen hivatkozunk dr. Dudek Jánosnak a „Religio“ 1907. évi 38. számában irt kritikájára. „Ha Oberammergaunak van passiójátéka, melyet messze földről mennek megnézni, ez a darab egy gyönyörű karácsonyi játék, mely hasonló előadást érdemelne. Nem falusi iskolamester műve, hanem előkelő alkotás, melynek tanult szerzője az alakításban magamagát multa felül. Bájos kis irodalmi mű, melylyel nagy hatásokat lehetne a kereszténység javára elérni.“ Ára 1 korona. Kapható a Szent-István-Társulatnál Budapesten, vagy Buzárovi-cs. Esztergomban.

„Borromeus“ című érdemes hitszónoklati folyóiratunk (Győr, előfizetése 8 kor.) most megjelent utolsó füzetével befejezte XXIV.-ik évfolyamát és a november derekán megjelenő első füzettel megkezdte a jubiláris XXV.-ik évfolyamot. Isten dicsőségére s a lelkek üdvösségére, amely magasztos ügyet szent lelkesedéssel és sikeresen szolgál. Melegen ajánlja pártolásra a ft. lelkeskedő papságnak bőseges, korszerű, változatos tartalma, amint ezt e füzet tartalom-jegyzéke is mutatja: 1. Pünkösöd után XXIV. (Vízkereszt u. IV.) vasárnapra: Jézus oktatása a háborgó tengeren. Plébánostól. 2. Mindenszentek ünnepére: Az istenifélelem földi aldasai. Nemotól. 3. Pünkösöd után XXV. (Vízkereszt u. V.) vasárnapra: A jó magvetők. Plébánostól. 4. Pünkösöd után XXVI. (Vízkereszt u. VI.) vasárnapra: A keresztény szellem kovásza. Hodács Ágost, fehértemplomi hittanártól. 5. Pünkösöd után utolsó vasárnapra: Szent Erzsébet példája szerint készülünk az isteni ítéletre! Acs Jánostól. Alkalmiak: 6. Kereszties szent János ünnepére: Szenvedjünk Istenért, hogy elnyerjük az Isten! Gerebenics Sándor, szerkesztőtől. 7. Halottak-estéjére: A holtak oktató szava az előkhöz. Német Lajos,

gyórkáptalandombi lelkésztől. 8. Megnyitó és bezáró beszéd szent-misszióra: Kovács István, ipolyviski plébánostól. 9. Szent Márton püspök ünnepére: Világoskodjunk jócselekedeteinkkel! Nemotól. 10. Halotti beszéd. Anonymstól. 11. Tartalom-jegyzék a XXIV. ik évfolyamhoz.

„Nete ne!“ eredeti székely góbéságok, a budapesti „Péterfy asztal“ vig tagjai gyűjteményéből. Képekkel, 1 kor. Mindkét könyvujdonasgot a mulatni vágyók részére postai szállítással együtt 2 koronaért küldi: Péterfy Tamás író, Budapest, IX. Köztelek. Péterfy Tamás eredeti humorát ismerjük és könyveit bizalommal ajánljuk olvasóinknak.

Telefon.

M. J. Hegyed. A küldött összeggel 1910. dec. 31-ig rendben.

P. R. Mi azt irtuk, hogy a munkapárti kör alakuló közgyűlésén Rudnay Alajost az igazgató választmányba is beválasztották, a klub díszének emelése végett. Mi kivetni valót talál ebben? Rudnay ellen protestál, vagy a kör dísz, vagy végre mind a kettő ellen? Irjon világosabban.

ISZER FERENCZ
MÉHVIASZ- ÉS GYERTYAGYÁROS
katholikus cég
MALACZKA (POZSONY M.)

A főtiszt. plébános urak szives figyelmébe ajánlom különösen kisebb jövedelmű templomok használatára saját gyártmányú III. rendű, szép és tartós égésű **félviasz-gyertyáimat,** **kilója 2 korona 40 fillér.**

Továbbá ajánlom I. és II. rendű méhviasz-gyertyáimat, kétszer finomított templomi égő olajat. Valódi francia olajból, kristály-üveg, tömjén, füstölő-szén, szurok-fáklya stb. legjobb minőségben jutányos áron kaphatók. **A gyertyákat 4 kilogrammtól kezdve bérmentve szállítom.**

A főtiszt. plébános urak részére készpénzfizetésnél 3% engedményt, vagy kívánatra 1 évi utólagos fizetési előnyt nyujtok. 64. 13—15. **Kívánatra árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgálhatok.** —

Versenyárgyalási hirdetmény.

A nyitrai r. kath. püspökség uradalmi igazgatósága részéről közhírré tétetik, hogy a püspökség tulajdonát képező és Nyitra vármegye Hegyed község határában fekvő, ezen község 4. számú telekkönyvi betétjében I. nemesi birtok 1—36. sorszám alatt foglalt 523 katasztrális hold és 286 □-öl terjedelmű rét, szántó és legelő, továbbá + zsellér birtok I. sorszám alatt foglalt 480 □-öl terjedelemmel bíró beltelki kert és a birtokkal kapcsolatos halászati jog nyilvános ajánlati versenyárgyalás útján teljesen tehermentesen el fog adatni.

Vételi ajánlatot tenni óhajtok felhivatnak, hogy írásbeli zárt ajánlataikat legkésőbb **f. évi december hó 14. napjának déli 12 órájáig a püspöki uradalom igazgatóságánál Mocsonokon** nyujtsák be.

Ajánlat csak az egész birtokra tehető. Bánatpénzképp az ajánlott összeg 25 (huszonöt) százaléka készpénzben vagy az állam által óvadékképeseknek elfogadott értékpapírokban letétbe helyezendő s az erről kiállított elismervény eredetben az ajánlathoz melléklendő. A bánatpénz a Nyitrai Takarékpénztár vagy a Nyitrai Kereskedelmi és Hitelintézet illetve a Nyitrai Hitelbanknál helyezhető letétbe.

A telekkönyvi betét kivonat az ingatlanok kataszteri tértmértékét és jövedelmét tünteti fel és mert az ajánlattevők az ingatlanokat természetben is megtekinthetik, az ingatlanok kiterjedéseért külön szavatosság nem vállalatik.

Vevő köteles az uradalom által kötött és 1911. évi szeptember hó végén lejáró haszonbéri szerződést összes jogokkal és kötelezettségekkel átvállalni.

Az ajánlatok Moesonokon az uradalmi igazgatóság helyiségében 1910. évi december hó 17-én d. e. 10 órakor fognak felbontatni. A szerződés a legkedvezőbbnek minősített ajánlattevőjével fog megkötöttni, érvényes azonban csak kormányhatósági jóváhagyás esetén fog birni.

Vevő az ingatlanok birtokába, illetve a haszonbér jövedelem élvezetébe a szerződésnek kormányhatósági jóváhagyása napján lép, ha azonban a jóváhagyás 1911. évi január hó 1. napja utáni időpontban következne be, az visszahagy 1910. évi január 1. napjára.

Az ingatlanok vételára a szerződés kormányhatósági jóváhagyásától számított 8 napon belül az uradalmi pénztárnál készpénzben lefizetendő. A lefizetési határidő be nem tartása esetén vevő bánatpénzét elveszti és az ingatlan az ő veszélyére újból eladatik. A vételár után 1910. évi január hó 1-től a lefizetés napjáig az Osztrák-magyar banknál érvényben levő kamat fizetendő.

Az uradalom fentartja magának a jogot, hogy amennyiben az ingatlanok értékének megfelelő ajánlat nem tétetnek, a jelen versenytárgyalást meghiúsultnak nyilváníthassa és új versenytárgyalást írthasson elő.

Ajánlattevők ajánlatukban kijelenteni tartoznak, hogy ezen közzétett feltételeknek magukat alávetik.

Netán kívánt bővebb tájékozás az uradalmi igazgatóságnál Moesonokon megszerezhető.

Moesonokon 1910. évi november hó 17. napján.

A nyitrai püspökség uradalmi igazgatósága.

147 1-3

Milleniumi kiállításon díjjal, zsolnai kiállításon és Orsz. Iparegyesület által ezüst éremmel kitüntetve.

JUHARI KÁROLY

festő, mázoló és aranyozó műhelyemet Erzsébet-út II. szám alá helyeztem át.

Midőn ezt a nagyérdemű közönség b. tudomására adom, tiszteletteljesen tudatom, hogy ezen helyváltozás tisztán csak a n. b. megrendelőim napról-napra fokozódó igényeinek kielégítése végett történt.

Miként az elmúlt 14 éven keresztül fő-törekvésem volt munkáimat mindig a legnagyobb tökélyre, izlés és jutányosságra emelni, úgy ezentúl azt még nagyobb mértékben tűztem ki feladatombul. Alázattal kérve a n. é. közönséget, hogy engem a templom-, szoba-festő, mázoló, aranyozó és szoba-kárpit munkálatok végzésével továbbra is szerencsétlenül kegyeskednék.

A legszebb karácsonyi ajándék!

Ezen és minden téli idény alkalmával arckép festő osztályt

rendeztem be, melyben fénykép utáni nagyítások, olajfestések és templomi szent

képek készíttetnek.

Alázatos és kész szolgálja:

JUHARI KÁROLY

137. 3-12.

festő.

MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐ

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM-MENTES

TERMÉSZETES ÁSVÁNYVIZ

ÜDIT-GYÓGYIT. ÜDIT-GYÓGYIT.

Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

ORVOSILAG AJÁNLVA.

FŐLERAKAT **EINZINGER JÓZSEF** CÉG NYITRA

KOSSUTH-TÉR VÁROSHÁZ-TÉR SARKAN.

56. 28-41.

A leghasznosabb karácsonyi ajándékok

SINGER

Varrógépek
üzleteink által beszerezhetők.

Nyitra, Vármegyeház-u. 15.

Nyitrán, Rákóczi-út 46. sz. házamban egy vendéglői és hentes üzletre

alkalmas helyiség, lakással és istállókkal együtt bérbevehető.

Ezen házban eddig is vendéglői üzlet volt.

Bővebbet a tulajdonosnál Rákóczi-út 23. sz. alatt.

140 2-3

VEREBÉLY GÉZA

URI ÉS NŐI DIVATÁRÚHÁZA NYITRÁN, TÓTH VILMOS-U.

Nagy karácsonyi

!! vásár! !!

A nehéz megélhetési viszonyok, általános drágaság idejében csak hasznos és célszerű ajándékokat vásároljunk.

Karácsonyi ajándéktárgyak óriási választékban hölgyek, férfiak, gyermekek részére. Mindennemű tényleges nem végből vágott maradékok bámulatos olcsó árban.

A cég törekvése az összes maradékokat még az év folyamán kiüríteni s ezért a mesés olcsó árak felülmúlják bármely maradék-üzlet versenytét.

143. 1-6

FISCHHOF BÉLA NYITRA

Gabona, magvak, termény, takarmány, gazdasági cikkek bizományi irodája és raktára.

Tóth Vilmos-utca 13. szám. (Kereskedelmi és Hitelintézet székházában)

Telefon, interurban 33. sz.

A „Foncière” pesti biztosító :: intézet főügynöksége ::

LEGJOBB MINŐSÉGŰ HAZAI GYÁRTMÁNYÚ OKMÁNY, IRÓ ÉS FOGALMI PAPIROK

KAPHATÓK MINDEN JOBB PAPIRKERESKEDÉSSEN

Gyürki-Ápolda-utcai 13/a. számú sarokház

eladó.

Közelebbi értesítés: 145. 1-1.

Nyitrai Népbankban.

Telefon szám: 146.

Elegáns krampuszok, szebbnél szebb kivitelű bonbonierek és ajándéktárgyak

kaphatók Poór-féle cukrászdában Nyitrán, Bottyán-utca 4. :: Galgócson, Erzsébet-út 7.

Karácsonyi és újévi ajándékok s karácsonyfa díszek legolcsóbb bevásárlási forrása!

Gerbaud bonbonok eredeti csomagolásban!

Saját készítésű **teasütemények** legfinomabb minőségben, úgyszintén „**Jourkeverék**” elnevezéssel dobozokban is kaphatók, ezek árai a következők: negyed kilós doboz I korona, fél kilós I kor. 10 fillér, egy kilós 3 kor. 60 fillér.

Házilag készült befőttek, cukrozott gyümölcsök. Naponta friss készítésű vajas és dessert sütemények, friss Gerbaud. Ugyanott Gerbaud-, Lindt- és Gala Peter-féle csokoládék, desszertek és mindenféle cukor különlegességek nagy választékban s ami a fő, igen olcsón beszerezhetők pontos kiszolgálás mellett.

Ünnepi diós, mákos kalácsok, torták mindenkor megrendelhetők és kívánatra házhoz szállítatnak.

171. 51-52.

Eladás és bérlet!

A molnosi hegyen egy major szabadkézből eladó vagy bérbeadó.

A major áll lakás, konyha, kamra és pincéből. Hozzá tartozik két istálló, gazdasági leltár: gépek, talajmivelő eszközök, szekerek, kert kúttal, 13-14 magyar hold szántóföld vetéssel és legelő.

Ugyancsak eladó az ott felhalmozott **takar-mány, lóhere, széna, szalma és répa.**

A fenti hegyen ezenkívül **eladásra kerül egy kiültetett szőlő** csinos hajlékkal, szoba, konyha és pincével.

Zoborhegyen, a Komlövölgyben eladó a 264. sz. szőlő

teljesen kiültetve, nyaralóval, mely áll két nagy szoba, konyha, kamra, pince és verandából és a szomszédos művelés alatt álló szőlőterület.

Nyitrán, a Gyürky-utcában egy 3340 kor. házbért jövedelmező nagy ház háromadomentes épülettel szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál **Barta János** építőmester Nyitra, Gyürky-utca, naponta délelőtt 8-9 óra között. 138. 3-3

HIRDETÉSEK

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyv- és papirkereskedésében, ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZITŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat,

cimadákat, biretumokat,

mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

2. 45-52.

Alapított 1869-ben.

Nyitrai Népbank mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt nap, árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

10. 12.

Az igazgatóság.

Székháza Városháztér 3. sz.

HIRDETMÉNY.

Nyitravármegye Németpróna községben egy jó forgalmú

korcsma és szatócs üzlet házzal és beltelekkel együtt szabad kézből eladó.

A ház emeletes, nagy udvarral és kerttel. — Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos:

Tenczer János németprónai 99. sz. a. lakos.

BOR ELADÁS!

Katócz Simon kerületi szőlőszeti és borászati felügyelő esztergomi pinczejében nagyobb mennyiségű egy és két éves, jobb minőségű, tisztán kezelt fehér és schillerbor jutányos árban eladó. — Az eladás 50 literen felüli mennyiségben történik.

Bővebb felvilágosítást nyújt és megrendeléseket elfogad a fenti borászati felügyelő Nyitrán, Gyürky-utca I. sz.

107. 18-18.

A legtöbb kiállításon első díjjal kitüntetett és első orvostanárok által ajánlott kitűnő minőségű és jóságú

Esterházy-cognac

mindenütt kapható.

Az

Esterházy-cognac

a közönség kedvenc és ártalmatlan itala!

120 9-12

Az Esterházy-cognacgyár

TELEFON Központi irodája: TELEFON
31-49. SZ. BUDAPESTEN 31-49. SZ.

V. KER., CSÁKY-UTCA 14. SZÁM.